

BUITGERICHT SPEURWERK IN ANTWERPEN

PLUKTEAM 'RUIKT' HET GELD

Onder het motto 'misdad loont niet' past de Federale gerechtelijke politie van Antwerpen in haar onderzoeken systematisch het principe van de buitgerichte recherche toe. De bedoeling is zo snel en efficiënt mogelijk beslag te kunnen leggen op het crimineel vermogen van misdadigers. "Criminelen teren op winstbejag. Je moet ze dus pakken waar het pijn doet: in de geldbuidel." Infoevue sprak met gerechtelijk commissaris Luc Maes over het doen en laten van zijn Plukteam.

Tekst Stefan Debroux
Fotografie Lavinia Wouters

ANTWERPEN – De benaming 'plukteam' is ontleed aan de kaalplukwetgeving die verwijst naar het financieel kaalplukken van criminelen. "Zie het als een extra dimensie die wij toevoegen aan een onderzoek", verklaart Luc Maes. Hij staat aan het hoofd van het achtkoppige Plukteam van de Antwerpse Federale gerechtelijke politie (FGP). Dit team van financiële rechercheurs kan bijspringen in alle onderzoeken die draaien rond geldgewin (drugszaken, mensenhandel, enz.). In een onderzoek zijn er twee klasieke pistes: die van de dader en die van het misdrijf. Neem bijvoorbeeld een drugstrafiek: ofwel volgt men het reilen en zeilen van de dealer door telefonieonderzoek, observatie enzovoort, ofwel focust men op het misdrijf en tracht men op heterdaad te betrappen en beslag te leggen op de drugs.

Luc Maes: "Wij hebben er voor geopteerd om van bij de start van een onderzoek nog een derde piste te bewandelen, namelijk het in kaart brengen van het crimineel vermogen met het oog op

inbeslagname. Waarom? Omdat het ontnemen van een eerder opgebouwd crimineel vermogen een extra straf betekent voor de crimineel. In vele gevallen ervaren ze dit zelfs als een zwaardere straf dan de (soms lichte) uitgesproken gevangenisstraffen. Bovendien zijn wij ervan overtuigd dat de impact van een snelle inbeslagname ontradend werkt. Mijn ervaring leert dat dit zeker het geval is bij tussenpersonen die hand- en spandiensten verlenen, zoals een vrachtwagenchauffeur die illegalen transporteert voor een organisatie mensensmokkelaars. Als wij weten dat hij daar 10 000 euro aan verdiend heeft, laten we beslag leggen op zijn goederen – auto, tv, kortom zijn 'rijkdom' – ter waarde van 10 000 euro. Die denkt twee keer na vooraleer hij opnieuw begint..."

Eigenlijk wordt er geanticipeerd op een uitspraak door een rechtbank tot bijzondere verbeurdverklaring van het crimineel vermogen. Maes vervolgt: "Als we geen beslag leggen op het crimineel vermogen

op het moment van de arrestatie, dan kan je er donder op zeggen dat de buit in rook is opgegaan tegen dat de rechtbank een uitspraak doet. Immers, vaak ligt er een zee van tijd tussen de arrestatie en de uitspraak, wat criminelen ruimschoots de kans biedt om hun vermogen te versluizen. Zo verwartert een uitspraak tot een papieren vonnis... Als het kaalplukken daarentegen gelijkloopt met de arrestatie, dan worden de vluchtwegen voor het kapitaal afgesneden en is de pijn in de portemonnee direct voelbaar."

De rechercheurs van het Plukteam schipperen tussen enerzijds puur financiële recherche (witwassen, ...) en anderzijds het eigenlijke veldwerk dat de speurders in zaken drugs, mensenhandel, ... voor hun rekening nemen. "Kaalplukkers zijn in feite financiële rechercheurs," aldus Luc Maes "maar we houden ons niet bezig met pure witwasaffaires. Met onze expertise en knowhow in financiële materies voegen we van bij de start van

“ Luc Maes

Simultaan arresteren en in beslag nemen: dat doet financieel pijn en het werkt ontradend

een dossier een meerwaarde toe aan het speurwerk van collega's die minder bedreven zijn in het uitpluizen van rekeningafschriften en aanslagbiljetten en louche geldzaakjes. Wij stellen ook het financiële luik op voor de onderzoeksrechter of de parketmagistraat. Al bij al draait het Plukteam in een twintigtal uit-enlopende dossiers tegelijk mee."

Geplukt: het Golfke

Hoe er bij een eenvoudige huiszoeking 'geplukt' kan worden ... Luc Maes licht toe: "Vooralsnog missen vele collega's van de lokale en federale politie de reflex om buitgericht in te grijpen. Stel dat een interventieteam een straatdealer op heterdaad betrapt. Hij verpatste – ik zeg zomaar iets – een gram hasjiesj voor

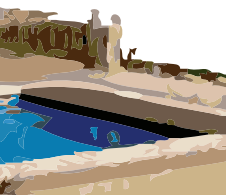

KAALPLUKWETGEVING ONDER DE LOEP

In feite gaat het om slechts drie artikeltjes, maar ze bieden de arm der wet heel wat slagkracht in onderzoeken waarbij geldgewin een rol speelt.

- Artikel 43 quater (Strafwetboek) verwijst naar de 'deling bewijslast'. Indien de politie een tegenstrijdigheid vaststelt tussen de legale inkomsten van een verdachte en diens levensstandaard/vermogen opgebouwd over de laatste vijf jaar, én als de verdachte veroordeeld wordt voor bepaalde feiten, dan kan zij beslag leggen op het verdachte vermogen, in de veronderstelling dat dit met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid afkomstig is uit gelijkaardige, tot op heden niet-opgeloste feiten. Het is dan aan de verdachte om de legaliteit van het vermogen te bewijzen.
- Art. 35 ter (Strafvordering) is de basis voor de politie om het vermoedelijke crimineel vermogen te berekenen (bijvoorbeeld de opbrengst uit de verkoop van groeihormonen 'onder de toeg' van een apotheek) en aan de magistraat een 'beslagname per equivalent' voor te stellen ten bedrage van de berekende som.
- Art. 524 bis (Strafvordering) biedt de politie de mogelijkheid om gedurende twee jaar na het afsluiten van een dossier nog een bijzonder vermogensonderzoek te voeren. Zo kan het onderliggend misdrijf al voor de rechtbank komen terwijl de financiële rechercheurs blijven doorspitten naar kapitaal in het buitenland.

In de praktijk komt het erop neer dat de rechercheurs systematisch zelf het initiatief nemen om een eerste toetsing naar verdachte vermogens uit te voeren en vervolgens mogelijke inbeslagnames kunnen voorstellen aan de onderzoeksrechter of parketmagistraat.

De financiële rechercheurs van het Plukteam stooten in hun zoektocht naar crimineel vermogen niet alleen op bankrekeningen en luxewagens, maar ook op vakantieparken op exotische bestemmingen.

10 euro. Men gaat over tot een huiszoe-king bij de dealer en daar treft men een pak hasjes van 500 gram aan in een specifieke gele verpakking, een precisie-weegschaal, lege zakjes én drie lege gele verpakkingen, identiek aan die waarin de 500 gram steken. Logischerwijze leidt men daaruit af dat de dealer al 1,5 kg aan de man heeft gebracht, goed voor een opbrengst van 15000 euro. Helaas is er geen geld te bespeuren – de dealer ontkent uiteraard in alle toonaarden dat hij 1,5 kg verkocht heeft – maar voor zijn deur blinkt een VW Golf die op zijn naam staat ingeschreven... Met akkoord van de magistraat mag de politie overgaan tot inbeslagname per equivalent van dat Golfke, in afwachting van de verbeurdverklaring. Dàt werkt ontradend!”

Geplukt: de truc met de kunstgalerij

Er is een getraind oog en een gezonde dosis achterdocht nodig om een boekhouding die er schijnbaar koosjer uitziet te doorprikken. Luc Maes: “Ik neem het fictieve voorbeeld van een kunstschilder die er een liederlijke levensstijl op nahoudt, met sportwagen, Harley, luxe-appartement in Spanje, een duur lief... Wanneer deze man tegen de lamp loopt voor drugstrafiek, blijkt zijn boekhouding waterdicht: hij verkoopt zijn schilderijen in kunstgalerijen in Manchester, Frankfurt, enz. Alles staat mooi opgelijst in zijn boekhouding. Voor een andere

speurder is de kous hiermee misschien af, maar het Plukteam gaat dieper graven. En wat komt er aan het licht? De schilderijen zijn inderdaad verkocht in de galerijen, maar telkens aan ex-bajesklanten waarmee onze kunstschilder eerder in het buitenland de cel had gedeeld. Hij gebruikte die contacten om het geld uit zijn drugs-traffic wit te wassen! Als het Plukteam zoiets kan ontrafelen, ligt de weg tot inbeslagname open.”

De kaalplukwetgeving trad in voege in 2003, maar is grotendeels onontgonnen terrein gebleven, zowel op het politionele als juridische vlak. Nochtans maakt ze het voorwerp uit van een aanbeveling door de Raad van de Europese Gemeenschap. In sommige buurlanden grijpen politie en justitie wel al gretig naar dit wetsmiddel. Het Plukteam van de FGP Antwerpen effent alvast het pad. ■

FINANCIËLE RECHERCHE: BRONNEN

‘Kaalplukkers’ en financiële rechercheurs in het algemeen verrichten monnikenwerk. Grasduinen in boekhoudingen, afschriften, allerlei cijfermateriaal... Luc Maes licht een tipje van de sluier op: “Onze voor-naamste bronnen om iemand zijn vermogen te onderzoeken zijn de banken, verzekeringsmaatschappijen, geldtransferkantoren, de fiscus, het kadaster, enz. Financiële rechercheurs zijn best ook vertrouwd met vennootschapsrecht, want elke iet-wat verstandige crimineel heeft zijn eigen ‘firmaake’ en rijdt rond met een bedrijfswagen...”

Buitgericht rechercheurs heeft bovendien vaak een internationale dimensie. De vindingrijkheid van criminelen is letterlijk grenzeloos. Om het kluwen van in het buitenland geparkeerd of geïnvesteerd kapitaal te ontrafelen, zien de rechercheurs zich genoodzaakt tot internationale samenwerking via liaisonofficieren, Interpol, enz.

Tot slot bestaat er op het centrale niveau van de Federale gerechtelijke politie een sectie Patrimoniumonderzoek die op (buitenlandse) aanvraag vermogens onderzoekt. Deze sectie biedt ook steun en vorming aan de Belgische politiediensten, ze onderhoudt internationale relaties (bv. via het CARIN-netwerk om internationale inbeslagnames te vergemakkelijken) en ze vertegenwoordigt de politie in het Centraal Orgaan voor de Inbeslagnames en Verbeurdverklaringen.

